

sistem ve teçhizatları, sorunları ile birlikte satın almaya dayalı Türkiye'de yaşanan illere 3N ile bir yenisini daha eklemiş oluyoruz. Çok uzun sürmeyecek bir kaç yıl sonra, 4N ile bu illeri sürdüreceğiz. Bütün bu yaşananlar; ülkemizde yeterince önem verilmeden ve teşvik edilmeyen üretime dayalı elektronik sanayi sektörü ve bu alandaki Ar-Ge çalışmalarında bir kez daha sınıfta kaldığımızın resmidir. Dünya devleri konumunda olan pazara egemen şirketler, muazzam bir propaganda ile tüketiciyi baskı altına almaya çalışmaktadır. Uluslararası pazarlara bağımlı olan Türkiye gibi ülkelerin teknoloji çöplüğüne dönüşmesi sağlanmaktadır.

Toplumsal gelişmeyi sağlayabilecek tüm iletişim teknolojileri gibi ne yazık ki 3N'de şirketlerin kar mantığı içerisinde bir oyun ve eğlence platformu olarak ele alınmaktadır. Bu da teknolojik gelişmenin toplumsal gelişmeyi motive etmesini ve toplumsal yararın açığa çıkmasını olanaksız hale getiren bir yaklaşımdır. Küresel sermaye, sadece kar odaklı bir anlayışla müşterilerine hizmet sunmayı hedeflerken; kamu sağlığı boyutu, kaynakların ekonomik ve ihtiyaca göre kullanımı ne yazık ki göz ardı edilmektedir.

Uzun süreli cep telefonu görüşmelerini teşvik eden, hatta çocukları bile cep telefonu kullanmaya teşvik eden yoğun reklam kampanyalarını endişeyle izliyoruz. Tüketim çılgınlığı boyutunda temel ihtiyaçlarımızın sınırlarını genişleterek teknolojiyi satın almak ve bunu bir aksesuar olarak kullanmak yerine; eğitime, bilme ve teknolojiye katkılarından hareketle bilgi toplumu kavramının içini dolduracak bir biçimde teknolojiden istifade edilmesi gerekmektedir. Teknolojik gelişmeler insan yaşamının kalitesini arttırmasına rağmen, doğru kullanılmaması veya gerekli tedbirlerin alınmaması halinde insan yaşamında ciddi risklerle karşı karşıya kalınacağı açıktır.

Riskleri dikkatte alan bir perspektifle teknoloji okuryazarlığını tesis etmek ve toplumun bilinçlendirilmesini sağlamak devlet için sosyal bir sorumluluk alanıdır. Bugün en önemli sorunlarımızdan biri, GSM baz istasyonları, trafo merkezleri ve enerji nakil hatlarından kaynaklanan elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki etkileridir. Bina cephesine, aydınlatma direklerine, çatı ve teraslara gelişen güzel ve plansız olarak konumlandırılan GSM baz istasyonları komşu binalarda bulunan yaşam alanlarını direk karşıdan hedef almakta ve sürekli olarak elektrik alanı maruziyetinde bırakmaktadır. Mevcut GSM baz istasyonlarının oluşturduğu elektromanyetik kirliliğin yanısıra 3N GSM baz istasyonlarının hizmete girmesi ile birlikte elektromanyetik kirlilik konusuna ilişkin endişeler gittikçe önem kazanmaktadır.

Şehir merkezlerinde ve yapılaşmanın yoğun olduğu alanlarda artık her 100 metrede bir, baz istasyonları ile karşılaşyoruz. 3N ile görüşme yapılan bölgedeki baz istasyonunun kapsadığı alanın içinde ne kadar çok abone iletişim halinde

ise, veri iletim hızı da o ölçüde düşmektedir. Kullanıcılar, bulundukları hücrenin hızını paylaştıkları için hız kavramı değişkendir.

Hizmetlerin kaliteli ve istenilen seviyede tüketiciye yansımaları için abone yoğunluğuna paralel olarak baz istasyonu sayısını o ölçüde artırılması zorunluluğu vardır. Bu durum, 3N hizmeti ile şimdiki düzensiz, görüntü kirliliği oluşturan ve insan sağlığı için tehlikeli baz istasyonlarının sayısının daha da artacağı anlamına gelmektedir. Bazı ülkelerde elektromanyetik kirlilik değeri, bu yerleşim bölgelerinde yer alan konut fiyatlarının düşmesine bile neden olmaktadır. Bugün insanlar depreme dayanıklı, orman manzaralı veya deniz manzaralı konutlara rağbet gösterirken, yakında yoğun elektromanyetik alanlardan uzak veya kablosuz iletişimin olmadığı yaşam alanlarına gereksinim duyacaklardır.

Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere, birçok ülkede bu alanda çeşitli çalışmalar yürütülürken Türkiye'de yetkililer elektromanyetik alanlardan kaynaklı halk sağlığı riskleri konusunda uzak durmayı tercih etmektedirler. Binlerce meslektaşımızın ve üyemizin hizmet verdiği ve yönlendirdiği telekomünikasyon alanına ilişkin olarak hazırlanan yönetmelik taslak çalışmalarında kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütümüzün görüş ve önerilerini almayan BTK, meslek kuruluşlarını bypass etmektedir.

Balkonlara yakın bina yan duvarlarına, bina teraslarına ve eğitim kurumları civarında montaj ve kuruluş yeri yönetmeliğine uymayan uygulamalar, denetimin hangi boyutta olduğunu gözler önüne sermektedir. Diğer taraftan istasyon yeri bulma ve kiralama hizmetleri, işletmeciler tarafından taşeronlaştırılmış olduğundan, düşük kira bedelleri de, kuruluş yerlerinin belirlenmesinde öncelikli olmaktadır.

2001 tarihli elektromanyetik alan şiddeti limit değerleri, ölçüm ve denetlenmesine ilişkin yönetmelikte kuruluş yerlerinin seçiminde il mahalli çevre kurullarının incelemesi ve görüş bildirmesi isteniliyordu. Ancak bu yönetmeliği kaldırarak getirilen 16 Mayıs 2009 tarihinde yayımlanan "Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik" ile il mahalli çevre kurulları bypass edilmiş, böylece BTK her anlamda tek yetkili kuruluş haline getirilmiştir.

Baz istasyonlarının denetim sürecini hızlandıracak olan toplumsal tepkilerdir. Bu tepkiler sonucu yargıya taşınan çeşitli davalar sonucunda bazı baz istasyonlarının kaldırılması kararı verilmesi bu durumu kanıtlamaktadır. Son olarak Samsun'un Bafra İlçesi'ndeki mahalle sakinleri tarafından bir baz istasyonunun

kaldırılması için açılan dava; "Hiçbir hizmet, insan yaşamı kadar değerli değildir" vurgusunu yapan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin, 5 Temmuz 2009 tarihinde verdiği baz istasyonunun kaldırılması kararı ile sonuçlanmıştır. Bu örnek kararlar dikkate alınarak, baz istasyonlarının kurulumunda ciddi denetimlerin yapılması gerektiği açıktır. Baz istasyonlarının kurulumu ve işletme dönemi, meslek odaları tarafından denetlenenilmeli, olumsuz ölçümle raporlanan veya yönetmelikte belirlenen limit değerlerin üzerinde elektrik alan şiddeti yayan tesisler işletme dışı bırakılmalıdır. Günümüzde olduğu gibi şirketlerin kendi istasyonlarını ölçmesi ve raporlamasına dönüşen ve duyarlı yurttaşların hukuki yollara başvurusu sonucu yapılan denetimin, halk sağlığını esas alan güvenilir kamusal denetim anlayışı ile bağdaşmayacağı açıktır.

Elektromanyetik alanların halk sağlığı üzerinde yarattığı sorunlara ilişkin olarak Gazi Nonlyonizan Radyasyondan Korunma Merkezi (GNRK) ayrıntılı bir açıklama yapacaktır. Bu açıklamanın ardından iki kurum olarak ortak önerilerimizi sunacağız.

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası
41. Dönem Yönetim Kurulu

